

תּוֹרַת ד'

תְּנַמִּימָה

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ לילָדִים

עַל פִּי רַבֵּנוּ, הָרַב צְבִי יְהוּדָה הַכֵּהֵן קוֹק זצ"ל

כְּתֻבָּה: ר. סוֹפֵר

ירושלים ת"ו

איורים: משה אבני

עיצוב עטיפה וגרפיקה: חנה בן אהרון

צילומים: משה קפלן, רן צור ואחרים

דפוס ליין, מישור אדומים

תודתנו לכולם

כל הזכויות שמורות למחברת

ניתן לצלם או להעתיק חלקים מן הספר שלא למטרות רווח

כתובת המחברת: ר. סופר, בית שערים, 7 ירושלים

טל. 02-6535470 ; 0549144980

הדפסה ראשונה: תשנ"ב

הדפסה שניה מתוקנת, מנוקדת ומורחבת: תשס"ח

הדפסה שלישית: תשע"ה

שלח

חטא המרגלים

שלום, ילדים חביבים,

השבת אנו נפגשים במשבר מזעזע. אפשר, הנורא בכל המשברים שידע ישראל במדבר - בחטא המרגלים. ישנם המבקשים להשוות בין מעשה העגל לחטא המרגלים, שבפרשתנו. מעשה העגל "נסתים בטוב". ברוך השם, רבונו של עולם סלח לנו, והמשכנו בדרךנו לארץ ישראל. זוכרים, דרך שצריכה היתה להתארה, על פי התכנית האלהית, אחד עשר יום בלבד!

והנה, בעמדנו על סף הכניסה לארץ, לקראת תם הימים הללו - מתרחש הזעזוע הנורא של חטא המרגלים. אמנם כדי להבין היטב מה היה חטאם, נקדים הקדמה. כאשר בחר הקדוש ברוך הוא באברהם, אמר לו: "לה-לה מארצך וממולדתך ומבית אביך אל-הארץ אשר אראך... ואעשך לגוי גדול!" (בראשית יב, א-ב). אברהם, אתה היה תהיה לעם!

ואף כי אדם פרטי, בודד, יוכל להתקיים בכל מקום
שהוא, אמה - צריכה לארץ! ארץ מיחדת לה. עם אינו יכול
להתקיים בלא ארץ. כך סדר ד' את המציאות, בראשית
הבריאה. עם שייך לארץ, פה, בעולם הזה, על פני כדור
הארץ. חבל ארץ שהוא שולט בו, על ידי מדינה, על ידי
ממלכה, שהוא מקים בה את כל סדרי חיו - הארציים,
המדיניים, הכלכליים והצבאיים.

הו, בודאי שהתכן הרוחני של חיי האמה הוא העקר,
הוא השליט. הוא המדריך ומאיר את כל חיי המעשניים,
הוא נותן טעם וערך בכל צדדי החיים. בודאי כך! ומהו
התכן הרוחני של ישראל? הרי זו התורה. לא כן? ואם כך,
לא תוכל האמה להופיע בשלמותה ובשעור קומתה
השלים, בתורה ובדרך ארץ, בתורה ובעבודה, עד שלא
תופיע בתור עם עצמאי החי חיי תורה בארצו, בארץ
ישראל!

הנה על שום כך צוה ד' על אברהם: "לך-לך... אל-הארץ
אשר אראך ואעשך לגוי גדול". ששם, ורק שם, בארץ
היא, בארץ ישראל - אעשך לגוי גדול! אבל כאן, מגלה
לנו רש"י, כאן, בחוצה לארץ, אין אתה זוכה לבנים - אינך

זוכה להקים עם!

מפני שאין עם בלא ארץ. וגם, מחמת שאין על פני כדור
הארץ, ארץ מכל הארצות, המתאימה לעם ישראל – כארץ
ישראל!

עתה אנו שבים לפרשתנו. המרגלים – במה חטאו?
הנה מספרת לנו התורה, כי המרגלים, גדולי תורה היו,
"כלם אנשים!" חשובים היו, ממנהיגי האמה. ועם כל
גדלתם טעו, נכשלו – גאותם, היא שהכשילה אותם! כן כן,
ילדים, גם גדולי תורה, חכמים ונבונים, אפשר שיכשלו
בחטא הגאון, אם לא יקשיבו בקול ד' ולא יאמינו במשה
עבדו. אמנם חטא זה, הלא מיד אנו ממהרים לזכר, איננו
מה שאנו, הקטנים, סבורים, אלא הוא **לגדלתם!** כבחטא
העגל ממש, זוכרים?

הנה אמרו המרגלים בלבם: כמה טוב לנו כאן, במדבר,
שאנחנו ראשונים במעלה, ראשונים במלכות. אך משנכנס
לארץ, יהא עלינו לפנות מקומנו – שהרי אנו
"מנהיגים-של-מדבר" - של "בלכתך בדרך". אמנם שם, יש
צרך ב"מנהיגים-של-ארץ-ישראל" - של "בשבתך בביתך",
ונמצאנו רק שניים במעלה. אם כן אפוא, מוטב נשאר

במדבר...

אך באמת, ילדים, היה חטאם אף גדול מזה! שלא הבינו, כי כל ענינה של התורה, וכל ענינו של העם, הוא - שתתקיים התורה על ידי עם ישראל, דוקא ואף ורק - בארץ ישראל! לא הבינו, כי כל מעלתה של התורה, כל ערכה של תורה, הוא בכך שהיא תורת ארץ ישראל! עד שבלא ארץ ישראל - אין, חלילה, תורה!

ומתוך שלא הבינו, מתוך ששכרו בכל אלה, הוציאו דבת הארץ רעה, וגם התאמצו מאד לשכנע את העם כלו, כי לא כדאית ולא טובה היא, ההתחברות עם הארץ, הכניסה אליה. טוב יותר לקיים תורה במדבר, "להיות בשמים", להתקיים בנסים גלויים, בלא שום צרך להתאמץ בעסקי העולם הזה. לבנות בתים ולנטע גנות? לחרש ולזרוע? הרי כל אלה מפריעים להתעלות הרוחנית, לשקידה בתורה. הלא הם מסיחים את הדעת מעבודת ד'.

האמנם, ילדים? לא ולא! לא כך חשב רבונו של עולם. וכי אין ד', בורא שמים וארץ, יוצר האדם, מכיר את כל ה"מגבלות" הללו? ואף על פי כן דוקא כך ברא את עולמו - שעם שיה לארץ וארץ שישכת לעם! ובאפן כזה, ודוקא

וְרַק בְּאַפֵּן הַזֶּה, יוֹכֵל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל לְהִתְקַדֵּשׁ!

וְדוֹר, שְׁאַיִנְנוּ מִבֵּין הַיָּטֵב הַיָּטֵב אֶת הָאַמֶּת הַזֹּאת, דוֹר,
שְׁאַיִנוּ מֵאַמִּין בְּכַחוֹ "לְחִיּוֹת אֶת הַשָּׁמַיִם בָּאָרֶץ", בָּאָרֶץ
דוֹקָא – דוֹר כָּזֶה לֹא יוֹכֵל לְהַכְנִיס לָאָרֶץ! כָּלֵם כָּלֵם "בְּמַדְבָּר
הַזֶּה יִתְּמוּ וְשָׁם יָמֻתוּ" (שם יד לה).

עַל כֵּן יִתְּעַכֵּב כָּל הַדוֹר הַהוּא בְּמַדְבָּר, לֹא אֶחָד עֶשֶׂר יוֹם,
אֲלָא אַרְבָּעִים שָׁנָה, עַד שִׁיתְחַלֵּף כָּל הַדוֹר הַהוּא, עַד
שִׁילֵד דוֹר חֲדָשׁ, בָּרִיא בְּרוּחוֹ וּבְגוֹפוֹ, שֶׁהוּא מְכֻשָּׁר לְבֹא
לְרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ.

שִׁבַּת שְׁלוֹם!